

GORENJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za Nemčijo 4 marke, za Ameriko 2 dolarja. Posamezne številke po 10 vin. — Na naročbe brez naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnštvo je v hiši štev. 173. — Izdajatelj: Tiskovno društvo v Kranju. — Odgovorni urednik: Lavoslav Novak. — Rokopisi naj se ne pošiljajo prepozno.

Izhaja vsak petek
: ob petih zvečer :

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje peti vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. Upravnštvu naj se blagovoliijo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Rusko bojišče.

S trdnjavo Luck, katero je zasedla armada Puhala, je padla trdna obramba Rusov ob reki Stiru. Rusi so zapustili obrambo brez boja. Še celo one ruske čete, ki so se bojevale proti avstrijskemu generalu Böhm-Ermolliju, se niso čutile več varne in so se začele umikati. Böhm-Ermolli je tedaj zasedel obmejno mesto Brody, šel naprej proti črti Dubno—Rovno in začel preganjati Ruse čez državno mejo. Tako je ostal v posesti Rusov le še oni košček vzhodne Galicije, ki se razteza med rekami Seretom, Bručem in Dnjestrom. Proti seretski črti maršira Bothmerjeva armada z našima zboroma Hoffmann in Zcurmay ter enim nemškim zborom in namerava zasesti Tarnopol in Zoločč. Južno od teh mest pri Bučacu, med Črnovicami in Črtkovim, prodira armada Pflanzer-Baltina, ki je prisilila Ruse, da so zapustili svoje postojanke na Dnjestru od Stripe do izliva te reke v Seret. Naše čete v Bukovini stražijo desno krilo. Tudi tu se Rusi umikajo, kar dokazujejo goreče vasi ob Besarabiji.

Gallwitzeva armada se pomika za bežečimi Rusi z veliko naglico iz Bialistoka v Volkovisk. Dne 2. septembra je ta armada vjela 3000 Rusov ter zaplenila en top in 18 strojnih pušk. Ta armada je zasedla trdnjavo Grodno. Rusi so najprej prepustili vnanje utrdbe Nemcem, a tudi trdnjava se ni mogla dolgo držati. Rusi priznavajo, da svojih trdnjav proti velikim nemškim topom ne morejo obdržati. Nemci so prišli čez Njemen, po boju med hišami vzeli mesto in vjeli 400 Rusov. Grodno je glavno mesto gubernije in ima 60.000 prebivalcev, med njimi mnogo Judov. Mesto leži na železniški progi

Petrograd—Varšava. V tovarnah Grodna so Rusi izdelali veliko pušk. Pred Vilno imajo Rusi za obrambo jako ugodno ozemlje in se sedaj silovito upirajo. To delajo tudi raditega, da se bo mogla posadka od Grodna v redu umikati.

Odstopila sta vojni minister Suhomlinov in načelnik generalnega štaba Januškičev, na čigar mesto je stopil general Aleksejev. Za vrhovnega poveljnika ruske armade na severni bojni črti je imenovan general Ruski, ki je star 61 let, na zahodni bojni črti je pa imenovan general Ewert.

Od začetka vojne do dne 1. septembra t. l. so Avstrijci in Nemci vjeli vsega skupaj 1.554.118 Rusov.

Na Japonskem izdelujejo z vso naglico strelivo za četverozvezo, posebno za Rusijo.

Začetkom septembra so se Rusi zopet postavili v bran na celi bojni črti ob državni meji severno od Zoločč in vzhodno od Brodyja, kakor tudi ob prostoru zahodno od Dubna in v volhinjskem trdnjaskem trikotu.

Pred nekoliko meseci so imeli Rusi v Galiciji zasedenih 64.000 štirijaških kilometrov, sedaj imajo v vzhodni Galiciji še 3000 štirijaških km.

Rusi se hvalijo, da so koncem avgusta dobili 3000 vjetnikov, med katerimi je polovica Nemcev, ter vzeli 30 topov ter 24 strojnih pušk.

Po ruskem poročilu so Rusi vjeli od nemških in avstrijskih armad 100 častnikov in 7000 mož vzhodno od Lucka.

Zdaj se pojasnuje, zakaj je tako naglo padel Brest-Litovsk. Neki poljski vojak je povzročil grozno eksplozijo v zalozah streliva. Uničenih

je bilo 50.000 topovskih krogelj in vsi Avstrijcem zaplenjeni topovi, shranjeni v mestu.

Rusi so začeli utrjevati Odeso tudi na suhem. Kaže se, da mislijo napraviti jako obsežne utrdbe. Car Nikolaj je odpotoval iz Petrograda in prišel na fronto.

Rusi so se dne 3. septembra na celi vojni črti med Dnjestrom in južnim robom pripjatskih močvirij ljuto branili in svojo močno obrambo povišali s protinapadi. Na spodnjem Seretu in pri izlivu te reke so se po večjih bojih naše čete utrdile na vzhodnem bregu. Iztrgale so Rusom močno postojanko na vrhu Sloterija in pri Slimkovi ter vjele 1400 mož. Severno od Zoločč in vzhodno od Brodyja je armada generala pl. Böhm-Ermollija na mnogih točkah prodrla ruske bojne črte. Vjela je 1200 mož, med njimi enega polkovnika in pet častnikov. V Volhiniji so imele naše čete dne 4. septembra zahodno od Dubne in pri Oliki boj z Rusi. Ta dan jih še niso premagale.

Dne 5. septembra so se Rusi silno upirali našemu prodiranju v vzhodni Galiciji in Volhiniji. Ob besarabski meji se je izjalovil ruski napad pred našimi ovirami. Razkropljenih je bilo več ruskih baterij. Vzhodno od izliva Sereta so vzeli Rusi z mnogimi žrtvami neki naš strelni jarek. Ko je pa prišlo do boja moža z možem, so bili Rusi vrženi nazaj in so pustili na bojišču veliko mrličev in vjetnikov. Zahodno od Tarnopola so avstrijske in nemške čete z naskokom vzele obsežne ruske utrdbe in pri Zoloččah neko rusko opiralnico. V Volhiniji naši napadi polagoma napredujejo. V zadnjih bojih so avstrijske čete v trdnjaskem trikotu vjele 30 častnikov in nad 3000 mož.

Samostan Butzanov leži v sredi ruske bojne črte na spodnjem Seretu. Rusi so napravili v tem samostanu vojno bolnišnico in izobesili zastavo

PODLISTEK.

„Svega po malo“ iz vojne.

(Napisal vojni kurat J. Hafner.) (Konec.)

Ko poneha ta strašni koncert, grem dalje k vodi, kjer sem bil priča zanimivemu vojnemu dogodku. Pijonirji me prepeljejo čez reko. Na levem bregu ogledujem dele ruskega mostu, ki so ga nad nami gori razbili in zažgali naši topovi, tu pa so te tyorbe iz praznih pločevinastih sodov za špirit in iz tramov vjeli naši, da ne bi porušile našega mostu. Toda most nam je že razbila na sredi ruska granata. Ko to ogledujem, nastane nenadoma vrvenje med pijonirji, ki so čepeli v jamah, izdolbenih v breg. Straža je zapazila novo nevarnost za še cele dele mostu. Že je hitela v čolna tja, kjer je plaval ruski nestvor proti mostu. Vrgla je vrv in izkušala odgnati velikanski, plitvo napravljen težek čoln skozi odprtino v mostu; a bila je preslaba. Poveljnik zakriči in že frčita proti mostu dva druga čolna z močnejšo posadko na pomoč. Že potisnejo do zadnje vrste pilotov napadalni čoln in se upirajo vanj, da ga poženo skozi predrtino, kar zahrešči pod silnim pritiskom čolna-razdiralca in stebrišče vode in valovi odneso s čolnom vred nov kos mostu. Par mož se prekučne v vodo, a jih tovariši hitro potegnejo iz deročih valov, iz podirajočega se mostu skakaje beže drugi pijonirji, na vse to in na nas gledalce pa poškropi par šrapnelov. Končna škoda je bila malenkostna. Eno okno mostu se je podrla in trije pijonirji so bili mokri. Vjeli pa so ruski čoln. Čudno! Kar na tem mestu delajo Rusi preglavic

našim, to povračujejo nekaj kilometrov gori naši Rusom. In tako se ponavljajo take slike povsod, kjer je sovražnik ob vodi. Sicer pa lahko verjamete, da ob teh vodah, ki so široke in precej naraste (rado dežuje zadnji čas), ni prav varno. Kdor mora čez vodo nazaj, je ali mrtev ali pa vjet. Hvala Bogu, izkušajo zdaj to Rusi v teh preklicanih Dnjestrovih zanjkah.

Ker nas je Bog ustvaril kot Slovence — in ni se nam treba sramovati tega zdaj, ko prelijamo kri za dom in cesarja — radi posebno o naših kaj slišimo. Zato tudi jaz ne smem zamolčati, kar vidim in slišim tukaj o slovenskih oddelkih.

Dvakrat so me povabili častniki mariborskega dragonskega polka pokopavat padle dragonce. Obakrat so tovariši padlih priredili tako vzoren, pristrčno žaloben pogreb, kakor ga v vojni nisem še videl in ne bi pričakoval. Tudi grobovi padlih, na vaškem pokopališču pokopanih, so neprimerno lepši kakor najlepši civilni grobovi. Ne le sveže cvetlice, okusno sestavljene črte iz kosov topniških izstrelkov, tu in tam celo lepa kamnita plošča z vdolbenim napisom, pri pogrebu navzoči mnogi častniki, oddelek tovarišev iz bojne črte, pristrčni poslovljni govor poveljnika, ginljivo zapeta nagrobna kvarteta (danes na ponosnih konjih še jutri v hladnem grobu že), pri kosilu pa enoglasna hvala dragoncev (povečini Slovencev iz Kranjske, Štajerske in Koroške) od strani njihovih predstojnikov, skoro samih višjih plemenitah. Torej: slovenski dragonarji delajo narodu čast in služijo cesarju junaško in zvesto na bojnem polju, dasi se vojskujejo večinoma le peš.

Pred kratkim smo čuli, kako so se odlikovali polki 27. 47. 87. (Štajerci), ki so pregnali nasprot-

nika iz njegovih zadnjih gnezd tostran Dnjestra. Tudi o slovenskem vojaštvu teh polkov mi je silno pohvalno pripovedoval višji častnik čine, ki so njim v čast, celemu narodu pa v ponos. Če bi bilo mogoče, bi s svojim vrlim zadržanjem in z mnogimi uspehi svojemu narodu pripomogli do velikega ugleda in boljše bodočnosti. Ker pa pri takih malenkostih ne odločuje prelita kri v zvestobi do smrti, ampak dolg jezik in velika številka, se o tem ne more dosti govoriti. Sicer pa nam zadostuje in smo potolaženi, če nam vsaj tu, v očigled dejstvom, ta dejstva prizna človek, ki ni naše gore list. Obetanj, kakor jih rad dela Tisza Romunom, nam ni treba, ker jih ne zaslužimo. Pri 17. pp., kjer so zbrani Janezi iz Kranjske dežele skupaj v eno procesijo, ki roma vedno na najnevarnejše točke in povsod naredi, kar se od nje pričakuje, je priznana večina Slovencev, četudi je tam veliko Nemcev. Kaj deajo in kako ti delajo, to se bere večkrat v „Slovcu“ in to se da uganiti iz pisem bivšega polkovnika Stillfrieda, ki so prišla pred kratkim v javnost. Tudi o „zimarjih“ s Koroškega, kjer je zdaj skoro polovica Slovencev, se berejo imenitne stvari. Kamor jih postavijo, tam stoje, in kamor jih pošljejo, tja pridejo. Prehod tega polka pred enim mesecem čez Dnjester je švicarski ataše, ki je bil cel čas navzoč, imenoval največji junaški čin, kar jih je v celoletni vojni opazil. O teh sem marsikaj videl in iz prvega vira mnogo slišal, o drugih bodo in so že govorili drugi. Vsi skupaj pa, kar je slovenskih oddelkov, se obnašajo v vojni tako, da se mora priznati: ta majhni narod zasluži, da živi in da dostojno živi in raste, ker je to v življenjskem interesu naše države.

„Rdečega križa“. Naši se za to niso brigali in so namerili ogenj na omenjeni samostan.

Ustavili so se Rusi 100 km vzhodno od Brest-Litovskega na višinah Zagorodja in ob reki Jasioldi. Za prehod čez to reko so bili več dni trdovratni boji. Nadalje so se Rusi ustavili pri Dubnu in Rovnu, kjer hočejo držati svoje močno utrjene poljske postojanke. Tu delajo deloma protinapade, ki ovirajo prodiranje armad Puhala in Böhm-Ermollija.

Tretja ruska obrambna črta bode ob rekah: Dvina, Berežina in Dnjester. Dvina bo zapirala pota v Petrograd. Ta reka je zelo široka, pri Rigi dosega njena širjava 800 metrov. Bregovi Berežine so močvirnati in za obrambo pripravi. Na tej reki je bil 1. 1812. premagan Napoleon.

Rusi so dne 5. septembra ob besarabski meji in vzhodno od izliva Sereta ponavljali svoje ljute protinapade. Bili so povsod vrženi nazaj in so imeli velike izgube. Vzhodno od Brodyja so bili prejšnje dni hudi boji, ki so pa sedaj nekoliko popustili. V okolici Tarnopola so naši iztrgali Rusom neki utrjeni kraj. Vzhodno od Lucka prodirajo naše čete s težavo. Severno od Olike

so prekoračile poplavljeni nižino. Putilovke. Ob zgornji Jasioldi so vrgle sovražnika iz njegovih zadnjih utrd in pridobile severni breg reke.

Rusi so mislili, da bodo lahko ustavili našo ofenzivo v Volhiniji, ali slovenski in hrvaški polki armade Pflanzer-Baltina so se jim krepko postavili v bran in izjalovili so se vsi ruski napadi.

Utrdbe pri Friedrichstadtu so dne 3. septembra vzeli Nemci z naskokom. Vjeli so 37 častnikov in 3225 mož ter zaplenili pet strojnih pušk. Ob reki Viliji so Rusi ponovili napad, a brez uspeha, izgubili so marveč ondi 300 vjetnikov.

Po hudih bojih so se Rusi umaknili iz okolice Grodna proti vzhodu. V Grodnu so Nemci dobili šest težkih topov in 3600 mož. Južno od Grodna so Rusi izpraznili postojanko ob Njemenu. Severovzhodno od Bjalovješkega gozda je general Gallwitz vjel 800 Rusov.

Pri Berezi—Kartuski se Rusi še drže, bolj proti jugu so bili pa vrženi nazaj. Glavni maršal Hindenburg je s pomočjo generala Gallwiza zmagal Ruse južno od Mečihova in jih vjel 520. Princ Leopold Bavarski je pa vjel 400 Rusov.

Italijansko bojišče.

Trg Bovec so naši precej v začetku italijanom prepustili in so utrdili svoje postojanke en kilometer vzhodno od trga. Naša artiljerija je pa po boju z Italijani zažgala del Bovca ter povzročila eksplozijo nekega municijskega ali bencinskega skladišča v Podklopcah. Dne 2. septembra je bil v prostoru pri Bovcu in na nekaterih drugih mestih primorskega bojišča boj s topovi in z minami. Zvečer so odbile naše čete ljut napad Italijanov na južni del toliminskih utrd.

Dne 29. avgusta so Italijani vrgli 157 granat in šrapnelov na Miren. Streljali so z 28 cm kalibrom in poškodovali most. Naši so most takoj popravili.

Ker so se Italijani prepričali, da so brez uspeha napadali visoko planoto Lavarone in utrdbe pred Tolminom, so zadnje dni s svojimi napadi precej ponehali. Bili so te dni večinoma le artiljerijski boji. Tako je bilo tudi dne 4. septembra italijansko napadanje na Dobrdoško visoko planoto popolnoma brezuspešno. Z artiljerijo vseh kalibrov so ljuto obstreljevali in napravili več sunkov le ob cesti zahodno od Sv. Martina. Bili so odbiti. Naša artiljerija je strahovito kosila bežeče laške množice. Proti večeru je postal artiljerijski ogenj še hujši. Sledili so mu posamezni napadi pehote, ki so prinesli Italijanom

velike izgube.

Dne 5. septembra so Italijani na primorski in koroški bojni črti mirovali. Razvil se je hud boj pri sedlu Kreuzberg, južnovzhodno od In-nichena na Tirolskem.

Z Dobrdoške planote.

Miško piše:

Da mi bo čas hitreje potekel in da ne bom zaspan, naj Vam napišem par vrstic.

Zunaj dežuje. Bivam v nizki hišici, katero smo sami „scimprali“. Pri brleči svečici sedim poleg telefona. Ni je skoraj minute, da bi nihče po telefonu ne govoril. Sedaj kliče ta, sedaj oni. Ta stroj deluje noč in dan.

V petek opoldne so nas Italijani pozdravili s 35 centimeterskim ladijskim topom. Kakor zbesnela pošast je pritulila krogla po zraku. Obstali smo osupnjeni in čakali, kdaj nas zasuje ali objame plamen za vedno. Občutki v teh sekundah, ko šment tuli po zraku, so nepopisni. Kadar se je krogla razletela, bi bili kmalu oglušeli. Svet se je tresel kakor bi se sesedala gora. Sprva sem mislil, da je treščilo prav blizu, potem sem spoznal, da je padlo zrno nekako 1 km proč od nas.

Mi smo Lahom jeklena vrata. Zato so posebno gorki na nas, ker jim zapiramo pot v Trst,

Smrt in vojna ne izbirata mnogo. Mnogo jih umrje, ki bi še radi živeli tudi v miru; so tudi, ki umrjo drugače, kakor si mislijo, da bodo. Podobna je usoda v vojni usodi potrjenih. Na tisoče tistih, ki so se bahali z nedotakljivostjo ob izbruhu vojne in z zadovoljstvom kazali ploske noge, polomljene prste, napete vratove, šibke prsi, piešasto teme in druge pomanjkljivosti, ki človeka v miru ne puste v vojaško suknjo; a kmalu so eden za drugim utihnili in vzeli slovo. Celo mnogo tistih, ki so se leto in dan čutili varni in vsled tega plašili druge pred vojnimi nevarnostmi, se je polotil strah, tako da zdaj menda že nobeden ne veruje v svojo nedotakljivost. Ker toraj služijo vojaškim namenom najrazličnejši ljudje, ki opravljajo najrazličnejše službe, se menda nobeden ne bo preveč čudil, ako napišem, kakšnemu vojskovalcu sem se danes smejal. Kakor sem zvedel, je bil ta mož pred tremi meseci trgovec z lastno trgovino v Stanislavu, torej Jud. Zdaj je vojaški delavec. Davno pred njim sta že nesla dva judovska fijakerja vsak svoji dve deski mimo. Naposled se je prikazal na opolzkem bregu on. Bil je bos, dasi ni učenec Kneippov, ki je bil katoliški duhoven. Tudi ni imel telovnika, dasi ni bilo vroče, ker je deževalo. A glavo mu je vendar dičil polcylinder, dasi udr. Ni imel peresa v roki, da bi pisal visoke obresti ali naročil pol vagona koruze; ampak dve dolgi deski za gradbo mostu prinesli na določeno mesto, to je njegova visoka naloga. Toda to ni šala, kajti mož še nikoli ni imel deske v roki. In ker lahko pade in ga pri tem lahko deska udari ravno na tistem mestu možganov, kjer ima spravljeno naštevanko, je treba biti oprezen. Položi torej deski na tla

in potisne eno dalje ter vleče drugo za njo. Ko sta srečno obe skupaj, on še živ in cel, zahvalno vzdihne, zahvali Jehovo, obriše potno čelo in počije. Ko se zbero v njegovih petah nove moči in mu smeh vojakov, ki ga ogledujejo od daleč, da nov pogum, to težavno delo nadaljuje. Že je prišel celih dvajset korakov nizdol, že je trikrat počil in iznova začel strašni boj z naravo in mi smo se do dobra nasmejali, ko popade mimo idoči vojak judovi deski z eno roko in jih v hipu potegne za seboj do ravnine, Judu pa komandira tek. Kakor nerođen začelnik pri drsanju po ledu, tako se pelje bosi štacunar za svojimi deskami po blatni poti in izgine za ovinkom. Tako imenitne humoreske še niso kazali kranjski kinematografi; pa tudi Jud za tak napor še nikoli ni bil tako slabo plačan. Ker je tako počasi lezel, je dobil za večerjo najbrže dobrošno mero lepih priimkov.

S sledečo dogodbo bo Vaša vera v resničnost mojih doživljajev gotovo zelo težko izkušana. Pred kratkim so naši pri zgoraj omenjenem vodnjaku vjeli zopet dva Rusa. Eden teh je bil Žid, ki ni le izpovedal mnogo zanimivih in za nas koristnih novic o gibanju in razvrstitvi sovražnika, temveč oddal pri polkovnem poveljstvu tudi — vizitko tovariša Žida, ki bo tudi prišel v kratkem, kadar bodo merodajne okoliščine to dopustile. Toraj Moric Furwaser, pešec itd. (tako je stalo v poslani vojaški izkaznici), je napovedal po vseh pravih mirnega časa svoj daljši obisk. Toda zastoj ga čakamo že pet dnij. Najbrže Rusi ne puste več Judov po vodo, ker malokateri nazaj pride, ali pa so Morica pri poizkusu, iti na napovedani obisk, preluknjali od zadaj.

kamor jih tako silno vleče. Rajši kot ne vem kaj bi iztrebili naše baterije tu. Poslali so nam zato Lahi oni petek trinajst velikih krogelj. Učinek pa ni bil tako strašen, kakor so mislili, da bode. Šest jih niti eksplodiralo ni. Eno tako hruško, ki se je parkrat prekucnila po skalah in potem obležala cela, sem si šel ogledat. Visoka je en meter in 38 cm, debela 35 cm in tehta, kakor kaže marka na njej, 380 kg. Malo z grozo ogleduje človek, kakšno orodje je izumila najmodrejša stvar na zemlji, da ljudi mori. Za pot 11. kilometrov je rabila ta krogla 53 sekund, da je priletela na mesto. Šteli smo sekunde na uri. Streljali so pa Lahi z velikani tudi po 15 do 16 kilometrov daleč.

Ravnokar je začelo na novo treskati po Dobrdoški planoti. Ura je polštirih jutraj. Bum, bum, bum se spet glasi jutranji pozdrav. V kratkem času je padlo 300 strelav. Kdaj bo tega konec?

Nemčija v bojih na zapadu.

Francozi in Angleži še vedno odlašajo z veliko ofenzivo, katero neprenehoma napovedujejo. Najbrže čakajo, kakor pravijo, da bode čas, ki je njihov najboljši zaveznik, ugonobil nemške armade in nemško narodno premoženje. Za ruske armade in rusko narodno premoženje se zavezniki ne brigajo veliko. Zbranih imajo baje Francozi 200 do 300 tisoč mož na postojankah pri Mühlhausnu in nameravajo ondi napraviti enkrat splošen naskok. Mesto Münster Francozi vedno obstreljujejo, a mesto je že davno izpraznjeno.

POLITIČNI PREGLED.

Srbija.

Srbija je vpoklicala pod orožje vse moške do 50. leta.

Na železniški progi iz Skoplja v Djevdjeli so napravili Srbi več ogibalnih medpostaj, da bodo lažje prevažali vojni material in omogočili hitrejšo križanje vlakov za vojaške transporte. Sluti se, da utegnejo zavezniki Srbiji po tej poti poslati pomoč.

V Solun je prišel iz Amerike angleški parnik, ki je pripeljal 1500 Črnogorcev, prostovoljno vračajočih se domov v vojno službo.

Na Srbskem je več listov, ki zastopajo mnenje, da se Bolgariji ne sme nič prijenjati, ako Srbija ne dobi pismenega poročila, po katerem se ji zagotovi, da bo dobila Bosno in Hercegovino in severni del Albanije. Carju sta baje kralj Peter in kraljevič Aleksander pisala, da naj se od Srbije ne zahteva novih žrtev.

Grška vlada je naznanila Srbiji, da naj iz strateških razlogov, če bo sploh kaj odstopila Bolgariji, ne odstopi ozemlja pri Dojranu in Gevgeliju in da mora ostati pri Bitolju zveza med srbsko in grško zemljo.

V Srbiji je nastalo veliko gibanje. Najbrže bodeta Bolgarija in Srbija zopet skup trčili, ker se od raznih strani na to dela. Srbija je dobila v zadnjih dveh mesecih čez Solun silno veliko streliva, posebno granat, pa tudi letal in oklopnih avtomobilov. So pa Srbi v velikih skrbih glede tega, kaj bodeta napravili Nemčija in Avstrija s Srbijo, ko bodeta z Rusijo gotovi. Zato se Srbija že nekaj časa umika prijateljstvu z Rusijo, kar dela tudi Črna Gora. Ruska poslanika sta že pred dvema mesecema zapustila Niš in Cetinje. Spopadu z Bolgarijo se bo težko ogniti in na to sili tudi srbsko vojaštvo. V tem boju bo Srbija zopet potrebovala pomoči Grške. Zato se Grčiji noče zameriti, marveč želi ohraniti njeno prijaznost. Srbska vlada je ukazala, da naj v Albaniji srbske čete zapuste vse one kraje, ki spadajo v grško interesno ozemlje. Bolgarsko-turški sporazum, ki je Grčiji jako neljub, bode k temu pripomogel, da se bodo naši nasprotniki kakor pred dvema letoma.

Bolgarija.

Rusko čnomorsko brodovje je dobilo povelje, da naj odplove v bolgarske vode. — V Odesi zbira Rusija čete. V luki stoje prevozniki parniki, napolnjeni z vojaštvom. — Bolgari hitro utrjujejo ob bolgarsko-grški meji narejene utrdbe. Nove jarke zgradili so pri Nevrokopu. Nove zgradbe nadzorujejo višji bolgarski častniki. Vlada je odpustila vse grške, armenske in laške delavce, ki so delali v rudokopih. Prišel je v Sofijo novi angleški poslanik.

Bolgarija in Srbija.

Močna četa bolgarskih komitašev je pri Kočani prekorčila srbsko mejo in je prodrla do Novega Sela. Vnel se je boj. Dva Bolgara sta bila ubita in trije ranjeni. Bolgarija se pripravlja in utrjuje mejo proti Srbiji.

Nemčija v Bolgariji.

Nedavno se je ustanovilo nemško-bolgarsko kulturno društvo, ki je priredilo v Sofiji koncertni večer. To društvo so napravili tisti dijaki in mladi moške, ki so študirali na nemških visokih šolah. — Po padcu Brest-Litovska je podpredsednik bolgarske zbornice, dr. Momčilov, brzojavno častital nemškemu cesarju. Nemški cesar je odgovoril v toplih besedah.

Romunija.

Romunija je prepovedala skozi deželo prevoz streliva za Turčijo, češ da mora ohraniti najstrožjo nevtralnost, ker je napovedala vojno Turčiji Italija, s katero ima prijateljske odnose. V Parizu Romunija, ki se noče udati četverosporazumu, ne more dobiti posojila.

Grčija.

Grška vlada je podpisala dogovor s čveterim sporazumom glede trgovine in plovbe. Zavezala se je, da bode preprečevala tihotapstvo. Dovolil se ji je izvoz blaga iz Angleške in njenih naselbin. Grških ladij ne bodo več preiskovali.

Črna Gora.

Kralj Nikolaj si je 2. septembra ogledal bojno črto proti Hercegovini in je pozival vojake na nove žrtve z ozirom na sijajno bodočnost in na končno zmago Črne Gore in Srbije.

Albanija.

Essad paša je imel boj z Miriditi. Padlo je 215 njegovih pristašev in 50 so jih Miriditi vjeli. Italijanske vojne ladje v Draču so dobile povelje, da naj njihovo vojaštvo zasede italijansko poslaništvo in konzulat v Draču. Italijani so nevoljni, da so Srbi zasedli Drač.

Rusija.

Za ministrskega predsednika je imenovan general Polivanov. — Ruska duma je sklenila izpopolniti armado. Vpokliče se pod orožje državna bramba I. in II. poziva. — Rusija bo izdala za tisoč milijonov rubljev bankovcev. — Na Ruskem je sedaj 12 milijonov beguncev, ki potujejo večinoma proti Sibiriji. Število ruskih uradnikov, ki so pobegnili iz zahodnih, od sovražnika zasedenih krajev, znaša 100.000.

Ruski vojni svet. Dne 4. septembra je bil pod predsedstvom carja v Petrogradu ruski vojni svet, ki se je pečal z odredbami za narodno obrambo. Pri tej priliki je imel car govor, v katerem je rekel, da se mora vojna nadaljevati do popolne zmage, ker je to glas cele Rusije. Predsednik dume Rodzianko je govoril proti temu, da bi se sklenil mir, dokler se sovražnik ne premaga in ne uniči, ker je ruski narod trdno odločen, da za vedno zlomi sovražne nemške verige. Končal je govor tako: „Niti trenotek ne dvomim o končni zmagi Rusije. Pot do zmage je sicer dolga in težavna, vojskovati se bomo morali morebiti leta, mogoče deset let. Če bo potrebno, bomo izpraznili Petrograd, tudi za Ural se umaknemo, a vojskovati se hočemo. Miru ne bo. Ni kmeta v Rusiji, ki bi ne bil za to, da se moramo vojskovati do konca. Razpolagamo še z 12. milijoni vojakov. Vojskovati se hočemo do zadnje kaplje krvi. Vojno hočemo nadaljevati, dokler ne dobimo Carigrada. Pridi ruske zemlje ne odstopimo.“

Pred Dardanelami.

Angleži poročajo, da so na Galipoliju zavzeli neko važno turško pozicijo in da so Turki imeli težke izgube. Turki pa poročajo, da je neki nemški podmorski čoln v Egejskem morju torpediral in potopil angleško prevozno ladjo „Sawsland“. Veliko vojakov je utonilo.

Italija pred Dardanele. Iz Tarentske luke je odpelovalo 117 transportnih ladij z vojaštvom in vojnimi materiali. Prevoz je spremljalo 16 različnih drugih ladij. V luki je bila zbrana ogromna množica ljudstva. Vrhovni poveljnik mornarice vojvoda Aosta je imel na odhajajoče nagovor. Sodi se, da so šle čete odtod in iz Brindisija pred Dardanele.

Angleška.

Kralj in kraljica sta baje zapustila London, ker se bojita Zeppelinovih zrakoplovov. Pri zadnjem napadu zrakoplovov na London je bilo ubitih 89 oseb, ranjenih pa 220. — Angleži so izgubili v avgustu na bojnem polju 2256 častnikov in 30190 mož.

Amerika in Nemčija.

Nemška vlada se je udala nazorom ameriške vlade, kar se tiče napadov podmorskih čolnov na trgovske ladje, v toliko, da bodo v prihodnje osebni parniki uspešno posvarjeni, predno jih bodo podmorski čolni torpedirali ali obstreljevali. Američani želijo, da bi to ne veljalo samo potniškim ladjam, marveč tudi trgovskim ladjam, če imajo na krovu ljudi iz nevtralnih držav.

Vstaja v Indiji.

Indijski vstaši so porušili neki most pri Travandoru in železniško progo ob meji Beludžistana.

Kitajska.

Kitajska je naročila v Ameriki sto podmorskih čolnov, ker hoče postati na morju velesila.

Rusko umikanje. Rusi ob umikanju razdevajo mesta in vasi. Mesta Zalesčiki Rohatin in Babince v vzhodni Galiciji so požgana in opustošena. Rusi so odpeljali vse zvonove in odvedli v Rusijo vse moške. Iz Vilne so odpeljali tudi zgodovinske spomenike carice Katarine in Muravjeva in iz Rige veliki kip carja Petra I.

Cesar Viljem v Krakovu. Začetkom septembra je bival v Krakovu nemški cesar Viljem. Ogledal si je razne cerkve, umetniške zbirke in spomenike. Všeč so mu bila dela slikarjev Matejke in Vyspianskega.

Enotnost Ogrov in Hrvatov. Pri poklonstvu na Dunaju je Tisza posebno povdarjal edinstvo med državljani ogrske in neogrške narodnosti, bivajočih pod krono sv. Štefana. Pod ogrsko narodnostjo se razumejo ne le Madjari, ampak tudi Slovaki, Rusini, Rumuni in Nemci, ki doslej niso imeli pravice do obstoja svoje narodnosti. Pod neogrsko narodnostjo se pa razumejo Hrvati. Če Madjari sedaj govorijo o edinstvi s Hrvati in o tem, da so pozabljeni malenkostni dnevni prepripi, to deloma pač omenjajo zaradi tega, ker v težki uri nevarnosti mora vse državljane družiti skupna vez, še bolj pa zaradi tega, ker se Madjari najbojijo, če bi se kdaj uresničili nazorji pokojnega prestolonaslednika o preosnovi vladne oblike v avstro-ogrski monarhiji.

Cilj Nemčije. Angleški zunanji minister Grey je raztolmačil govor, katerega je imel nemški kancler v državnem zboru o cilju Nemčije, takole: „Nemčija hoče imeti kontrolo nad osodo vseh drugih narodov. Ona hoče biti zaščitnica njihovega miru in svobode. To pomenja železni mir pod prusko zaščito in nemškim vrhovnim gospodstvom. Nemčija sama bi uživala svobodo, da bi trgala mednarodne pogodbe, jih uničevala, zavračala vsako posredovanje, začejala vojno, kadar bi se ji ljubilo, prosto v vojni kršila vse predpise civiliziranega vojevanja in človečnosti, potem pa svobodno tržila in vozila po morju. Pametno bi bilo, pečati se z vprašanjem svobodnega morja, toda ne prej, preden nismo zavarovani proti nemškim metodam na kopnem in na morju.“

Kdaj bo mir? Angleški ministri so podpisali izjavo, da ne bo miru, dokler bo stal kak nemški vojak na francoskih in belgijskih tleh.

Strašna nevihta v Italiji. Pri Neaplju se je utrgal oblak. Nastale so velike poplave. Pri Brindisiju se je podrli železniški most. Mesto Bari je poplavljen. Voda stoji dva metra visoko. 12.000 oseb je brez strehe.

Smrt letalca. Slavni francoski letalec Pegoud je padel na zemljo in se ubil. Prišlo je bilo na Francosko celo nemško zračno brodogradnjo in Pegoud se je poglaval v zrak na boj. V višini 2000 metrov ga je zadela krogla iz sovražne strojne puške in z vso naglico je priletel na zemljo, kjer so ga našli mrtvega v razbitem letalu.

Proti alkoholizmu. Na ukaz vlade so na Laškem zaprli 18.000 gostiln.

Darujte za „Rdeči križ“!

NOVIČAR.

General pehote Evgen baron Albori je umrl 5. septembra na Dunaju. Bil je nekdanji deželni načelnik v Bosni in Hercegovini in glavni nadzornik čet.

Pešpolk št. 28. (Praški polk). Na vojašnici v Schlandersu je stalo napisano: „Pešpolk št. 28, kralj Viktor Emanuel III. Italijanski.“ Ta napis se je odstranil in napravil na njegovem mestu napis: „Cesarja Franca Jožefa vojašnica.“

Nadporočnik A. Trojanšek, ki je bil poštni uradnik v Trstu in je dovršil gimnazijo v Kranju, je padel na severnem bojišču 31. avgusta.

Stara Loka. Iz zapadne Italije, iz mesta Filnamaini, je pisal tukajšnjim domačim vojni vjetnik Anton Šink.

Iz Gorice. Monsignor dr. Pavletič, ki je bil od šrapnela zadet v nogo, je že nekoliko okreval.

V Ljubljani je umrlo od začetka vojne do 3. septembra letos 840 vojakov.

Sv. Jošt. V zagrebških „Novinah“ je dne 2. t. m. dr. Bohačevski lepo opisal božjo pot pri Sv. Joštu v cerkvenem in zgodovinskem oziru. Omenja tudi, koliko so storili sestanki Hrvatov in Slovencev pri Sv. Joštu za probujo katoliške misli in gospodarskega napredka med Hrvati.

Smrt kosi duhovnike. Dne 8. septembra je bil v Cerkljah pokopan č. g. Mihael Barbo, ki je zadnja tri leta bival v pokoju v Zalogu. Poprej je bil 17 let župnik na Trebelnem, 3 leta v Horjulu in 7 let v Smledniku. K pogrebu ga je spremlilo 22 duhovnikov. — Dne 5. septembra je umrl v Trzinu č. g. zlatomašnik Preša, star 80 let. Imel je v cerkvi še pete litanije. Ko je prišel domov, ga je zadela kap in zvrnil se je mrtve. — V Ljubljani je pa umrl monsignor Anton Zupančič, konzistorijalni svetnik in profesor bogoslovja. Spisal je znamenito knjigo „Pastirstvo“ kot učno knjigo za bogoslovce in je mnogo delal v „Kat. tiskovnem društvu“. Blag spomin vsem trem dobrim možem!

Skrivna in tesna pisava v poštneju. Poštneju in brzojavno ravnateljstvo (v G.) opozarja z ozirom na odlok trgovskega ministrstva z dne 7. p. m., da vporaba neobičajne pisave (skrivna, dogovorjena, hebrejska, s ključem, pisava za slepce, ogledalna, ali s kako kislino pisana) ali jezika v pismih, ki se morajo po predpisih oddajati odprta, povzroča navadno zamude, največ pa se taka pisma kratkomalo zadržijo. V interesu občinstva samega je tedaj, da se isto kar najnatančneje ravna po teh navodilih.

Kako naj se krompir spravlja? Krompir po kletah rad gnije. Posebno letos se je tega bati, ker je bilo vlažno leto. Gorkota in vlaga delata, da krompir gnije. Skrbi se naj za to, da bo klet suha in hladna. Seveda mora suh in hladen biti pred vsem krompir, ko se v klet deva. Sprva izhlapeva iz krompirja mnogo vode, zato naj se klet izračuje. Pa tudi stare nesnage in plesnobe je večkrat mnogo po kletih. Vse stare glive se morajo spraviti ven, preden krompir noter pride. Zato naj se klet vsa prebela ali pa tudi z žveplom dobro prekaži, kajti apno in žveplo umorita glivice. Pozneje je treba krompir večkrat prebirati, nagnite gomolje naglo odpravljati in gledati na to, da krompir ne leži na prevelikih kupih.

Novi predpisi za potovanje: Kdor hoče prestopiti mejo iz Kranjske, Koroške in Primorske, mora imeti potni list in dovoljenje vojaškega poveljstva, za kar se napravi prošnja pri glavarstvu na podlagi potnega lista. V krajevnem prometu so pa potrebna potrdila o istovetnosti, katera izdajajo županstva.

Prodaja žita: Kdor prostovoljno proda pšenico do 15. septembra ali oves do 30. septembra, temu se izplača premija 1 krone za 100 kg. Od tega dneva se bode žito siloma vzelo in plačalo 10% nižje, kakor sedaj.

Opomin. Eden najvažnejših predpogojev za srečen izid sedanje vojne je poleg vojaških ukrepov ohranitev poljskih pridelkov za preskrbo armade in prebivalstva. Ni pa dovolj, da se letošnja žetev opravi, žito zmelje, ter sploh poljski pridelki s polja spravijo, temveč treba je tudi vse potrebno ukreniti, da se ti pridelki resnično svojemu smotru ohranijo. Največja nevarnost proti poljskim pridelkom še potem, ko se nahajajo v skednjih in shrambah, po požaru. Prebivalstvo se zatorej ponovno opozarja k največji opreznosti napram ognju. Skrbno je paziti zlasti na otroke; pa tudi drugim sumljivim ljudem je posvetiti vso pozornost, ker ni izključeno, da ne bi sovražnik na ta način skušal oslabil gospodarsko moč države. Pa tudi sicer je paziti, da se pridelki ne spridijo, bodisi po povodnji ali pa na drug način. Pridelki naj se tedaj dobro in varno shranijo, ker se pri sedanjih razmerah ne more utrpeti niti najmanjša količina in bi se vsaka brezbriznost v tem oziru znala bridko maščevati. — C. kr. okr. glavarstvo v Kranju, dne 1. septembra 1915.

Na Kitajskem je bila taka povodenj, da je utonilo 100.000 ljudi.

Razglas. Okrajno glavarstvo v Kranju določa s tem do preklica za ves politični okraj Kranj za prodajo blaga, navedenega v naslednjem seznamu, iz seznama samega razvidne najvišje cene, ki se jih ne sme prekoračiti. V kolikor se vrši prodaja tega blaga v prostorih ali na sejmniških stojnicah, morajo imeti obrtniki nabite najvišje cene v svojih prostorih, oziroma na stojnicah. Kdor bi se ne držal teh predpisov, se bo kaznoval najstrožje po določenih obrtnega reda za vsak posamezni slučaj z denarno globo do 1000 kron ali z zaporom do 3 mesecev oz. v kolikor ne prihajajo v poštev strožja določila §§ 7 do 9 cesarskega ukaza z dne 1. avgusta 1914 drž. zak. št. 194, po ministrskem ukazu z dne 30. septembra 1857 drž. zak. št. 198, z denarjem od 2 do 200 kron ali z zaporom od 6 ur do 14 dni. Nastopne najvišje cene stopijo v veljavo z dnevnim razglasitve in veljajo do preklica v podrobnem in trgovinskem prometu. 1 jajce 10 v, liter mleka 20 v, kilogram surovega masla 3.40 K, kilogram masla 3.80 K, Cebula za komad: drobna 2 v, srednja 4 v, debela 6 v, 1 kg 64 v, 100 kg 60 K, Krompir: za 1 kg 8 v, za 100 kg 8 K. — C. kr. okr. glavarstvo v Kranju, dne 30. avgusta 1915.

Razglas. Z naredbo c. kr. domobranskega ministrstva z dne 30. 7. 1914 (drž. zak. št. 179) izdana je bila prepoved, konje z razvidnicami (Evidenzblattperde) odstraniti iz njihovih nabornih okrajev. Naborni dotični okraji se vjemajo s sodnimi okraji in se torej ne sme prodajati omenjenih konjev izven sodnih okrajev Kranj, Škofja Loka in Trzin, in sicer niti v enega teh sodnih okrajev niti v kak tuj okraj. Ta prepoved se s tem še jedenkrat razglašja s pripombo, da se bodo prestopki te prepovedi strogo kaznovali. — C. kr. okr. glav. v Kranju, 1. sept. 1915.

Razglas. Vnovič se opozarja, da so vojaška skladišča in druga važna založišča zastražena, in naj se jim po nepotrebnem nihče ne približuje. Klicu straže se je brezpogojno odzvali, da ne bo kake nesreče. — C. kr. okr. glavarstvo v Kranju, dne 2. septembra 1915.

Razglas. V smislu § 3 točka b cesarske naredbe z dne 21. junija 1915 l. drž. zak. št. 167 določajo se za ves politični okraj Kranj one najvišje množine žita, ki jih smejo posestniki kmetijskih obratov porabljati za setev na enem oralu t. j. 75 arov 54 m² sveta: pšenice 200 kg, rži 200 kg, ječmena 180 kg, ajde 120 kg, ovsa 100 kg, koruze posejane 200 kg, koruze sajene 25 kg. — C. kr. okr. glav. v Kranju, dne 3. sept. 1915.

Razglas. C. in kr. armadno poveljstvo (armadno etapno poveljstvo) je odredilo glasom dopisa z dne 2. avgusta 1915 št. 1157 iz vojnopolicijskih ozirov sledeče: Po političnih okrajih, Radovljica, Kranj, Logatec in Postojna je prepovedano vsem civilnim osebam hoditi na gore, posebno pa bivanje na vrhah, kopah in razglediščih. Osebe, kakor gozdni in lovski čuvaji, pastirjali posestniki njiv, travnikov, gozdov, ležečih v gorovju ali na višinah, ki imajo opraviti po svojem poklicu v bližini prej imenovanih prepovedanih krajev, morajo imeti posebno, to dejstvo izpričujočo legitimacijo. Te legitimacije imajo izdajati občinski predstojniki na svojo osebno odgovornost po predpisanih obrazcih, samo zaupanja popolnoma vrednim prebivalcem občine, da veljajo te legitimacije mora jih podpisati poveljstvo najbližje žandarmerijske postaje. Osebe, ki bi se našle brez take legitimacije po prepovedanih krajih, se bodo najstrožje kaznovale. Po imenovanih prepovedanih krajih je dalje prepovedano kuriti ogenj, ako ni zavarovan tako, da ga je popolnoma nemogoče videti, delati dim, razobešati perilo ali postavljati na daleč vidljiva očitna znamenja. Prestopki te prepovedi se bodo kaznovali kar najstrožje ne glede na to, da se bodo morebiti kaznovali tudi pred kazenskim sodiščem. — C. kr. deželno predsedništvo za Kranjsko. V Ljubljani, 2. sept. 1915. C. kr. dež. predsednik: Schwarz s. r.

Razglas. Ker se je kužna bolezen na gobcu in parklji uradno dognala v vseh Praprotna Polica in Stražišče, se je v zmislu § 24 in 32 zakona o živinskih kugah za okuženi vasi prepovedalo: 1. vsak promet s parkljato živino, 2. prosto okrog letanje psov, mačk in kuretin, 3. napajanje parkljatih živali na javnih koritih in 4. oddaja mleka v mlekarne, katere ne oddajajo izključno pasteriziranega mleka. — C. kr. okrajno glav. v Kranju, dne 4. septembra 1915.

Razglas. C. kr. trgovinsko ministrstvo je o pošiljki perila in obleke izdalo poseben ukaz,

iz katerega posnamemo naslednje: Da se zabrani razširjanje prenosnih bolezni, se: a/ paketi iz okuženih krajev z nečednim perilom ali s ponošeno obleko, b/ potem paketi sploh — brez ozira na provenienco — ako vsebujejo mrčesasto (ušivo) perilo ali tako obleko in c/ istotako tudi paketi z zamazanim vnanjim ovitkom — sploh ne sprejemajo na poštinih uradih, istotako se tudi ne odpravljajo in ne dostavljajo po pošti. Pri pošiljkih, ki so sicer drugače označene, o katerih se pa domneva, da vsebujejo pod a/ in b/ navedene predmete, vpraša se pošiljatelja glede vsebine. Sprejem takih pošiljatev se takrat odkloni, ako se sumnja po izjavi odpošiljatelja potrdi, ali ako on odgovor odkloni, ali pa le izogibno odgovarja. Poštini uradi so upravičeni vsikdar, ako sumijo, da vsebuje pošiljatev pod a/ in b/ označene predmete, paket odpreti. To se zvrši ob navzočnosti dveh prič. Pošiljatelj jamči za vsako škodo, ki bi nastala vsled tega, da se ni ravnal po predpisih; pošiljatev same ostanejo izključene iz jamstva poštnega zavoda.

NOVEJŠE VESTI.

Dunaj, 8. septembra. Böhm-Ermolli je premagal Ruse pri Podkamjenu in Radzivilovu. Rusi so se v 90 km dolgi bojni črti umaknili za Ikvo. Naši so vjeli 3000 Rusov. V vzhodni Galiciji je Bothmer odbil močne ruske sunke. Pri Tarnopolu so prodirajoče Ruse nemške čete vrgle nazaj. Ob izlivu Sereta so naše čete vzele z naskokom sovražno postojanko. Vjetih je bilo 4400 Rusov in zaplenjenih sedem strojnih pušk.

Berlin, 8. septembra. Pri Volkoviskem Nemci napredujejo in so vjeli 2800 Rusov. Tu je poveljnik Hindenburg. Pri Pružanem prodirajo avstrijske čete skozi močvirje. Vjetih je bilo 1000 Rusov.

Petrograd, 8. septembra. Car je prevzel vrhovno poveljstvo ruske armade in je izdal povelje na vojsko. Glavnega poveljnika Nikolaja Nikolajeviča je odstavil in ga imenoval za podkralja v Kavkazu in poveljnika kavkaške armade. Glavni ruski generali so sedaj: Ruski, Ewert, Aleksejev in Ivanov. Ruske armade se na novo uvrstje.

Dunaj, 10. sept. Ruska fronta je bila severno od Obika prodrta. Trdnjavo Dubno so naši vzeli. V mesto je vmarširala avstrijska konjenica. Zavore ob reki zgoraj so v naši posesti. Čete Böhm-Ermollija so prodrle čez zgornjo Ikvo in Novi Aleksejevce.

Dunaj, 8. septembra. Na prelazu Kreuzberg so bili Italijani včeraj močno poraženi. Izgubili so nad tisoč mož. Na enem kraju leži 400 mrličev. Na Dobrodo je bil danes odbit nov italijanski napad. Pri Vermiglianu so naši odpodili laško pehoto z ročnimi granatami.

Inomost, 8. sept. Seksten so laške granate zažgale, ves okraj je požar uničil, ker je veter razširil ogenj.

Dunaj, 10. septembra. Na italijanskem bojišču je mir.

Rim, 8. septembra. Francoski glavni poveljnik Joffre je prišel v Italijo, obiskal bojišče ob Soči, pri Trzinu, in bil v Ogleju. Kralj ga je slovesno sprejel v Vidmu ter ga je povabil na dvorno pojedino. V nedeljo je bil Joffre pri sv. maši in pridigi. V glavnem stanu se je Joffre domenil s Cadorno o skupnem načrtu. Italijanski listi proslavljajo vzajemnost latinskih narodov.

Pariz, 8. sept. Dva francoska parnika sta bila torpedirana in sta se potopila, a posadki sta se rešili.

Berlin, 10. septembra. Nemci so v Argonih z naskokom vzeli francoske postojanke v širjavi dveh kilometrov. Vjeli so 30 častnikov in 2000 mož, dobili 40 strojnih pušk, 54 metalcev min. — V Rusiji se ofenziva nadaljuje.

Berlin, 10. septembra. Nemški zrakoplovci so v zadnjih dveh nočeh uspešno napadli London in Norwich.

Nujna prošnja.

Letošnja sadna letina je tu in tam dobra. Boga za to zahvalimo in ne pozabimo onih stotisočev naših rojakov-junakov, ki noč in dan tvegajo svoje življenje, da obvarujejo našo ožjo domovino pred navalom najhujšega sovražnika.

Prav posebno pa nam morajo biti pri srcu mnogoštevilni junaki, ki leže ranjeni po bolnicah. Sicer so preskrbljeni z vsem najpotrebnejšim, toda krepčilnih in osvežujočih sadnih prigrizkov gotovo nimajo odveč. Marsikoga pač boli srce, ko izve, da se njegovo drevje šibi do tal pod težo slastnega sadja, dočim oni daleč od doma želje po sadju ne more utešiti.

Da se kolikor možno preskrbe naše domače vojaške bolnice s sadnimi izdelki, se tudi letos obrača podpisani odbor do vseh kranjskih sadjarjev z nujno prošnjo, da darujejo majhen del tega pridelka v namen, da se konservira in potem oddaja v vojaške bolnice v Ljubljani. Sadne konzerve se bodo dajale eventuelno na razpolago tudi vojaški oblasti, da jih upelje morebiti tudi pri preskrbovanju vojaštva na fronti.

Za konserviranje v našem slučaju je sposobno vsako sadje. Kar kdo lažje utrpi, tisto naj daruje v omenjeni blagi namen.

Čebelarje, ki morejo odstopiti nekoliko medu, prosimo, da ga prilože kake sadni pošiljki. Med bi nujno rabili, za vkuhavanje namesto sladkorja.

Vinogradnike še posebej prosimo za grozdje, to se bo izdelalo v grozdni sok, ki je posebno priporočljiva pijača za težko ranjene.

Večje posestnike prosimo, da odstopijo toliko sadja, da bo za večjo ali manjšo samostojno pošiljatev, ki jo naj sami odpravijo po pošti ali železnici na spodaj označeni naslov.

Iz darov manjših posestnikov pa naj se napravijo zbirke, ki se potem odpošljejo skupaj v večji posodi.

Gg. duhovnike, učitelje in druge požrtvovalne osebe po deželi prosimo, da potom šolske mladine ali na kakoršenkoli drug primeren način pospešujejo nabiranje sadja po svojem okolišu.

Sadje naj se pošilja kolikor mogoče v zabojih; kjer bi pa teh ne bilo mogoče dobiti, naj se uporabljajo koši ali v najskrajnejši sili tudi vreče, samo za trda zimska jabolka. V bližini Ljubljane nabrano sadje naj se prinese ali pripelje kar naravnost v Ljubljano. Vse pošiljatev naj se pošljejo na naslov: „Gospodinja škola pri Uršulinkah v Ljubljani.“

S pošiljanjem se je začelo 1. septembra.

Pošiljatev naj se po možnosti frankirajo. Le kjer ni mogoče utrpiti voznine ali poštne, naj se pošlje blago nefrankovano.

Odbor za nabiranje sadja za ranjence.

V Ljubljani, 25. avgusta 1915.

Fran Povše, komerc. svetnik, predsednik c. kr. Kmet. družbe kranjske, drž. in dež. poslanec. M. Humek, deželni sadjarski učitelj.

Pozor, članice Marijinih družb!

Izšel je v naši tiskarni Bleiweisov družbeni molitvenik: „Hči Brezmadežne“, ki obsega okrog 450 strani. Oblika je ista kakor pri „Tolažba dušam v vica“. V prvem delu je ponatisnjen stanovski pouk, katerega so v prvi izdaji Slovenke z velikim navdušenjem sprejele. V drugem, novem delu je bogat marijanski molitvenik, ki nudi poleg drugih posebno veliko obhajilnih molitev in vse za družbe potrebne molitve. Pesmi je nad 30. Velja pa molitvenik rdečobrezan 2-50 K. Naroča se lahko takoj pri „Tiskovnem društvu“ v Kranju.

Umetni zobje!

Ne da bi se izruvale zobne korenine, se ustavljajo

amerikanski umetni zobje

posamezno ali celo zobovje, kakor se tudi

plombirajo zobje

vsak dan od 8. ure dopoldne do 6. ure zvečer v konc. zobotehničnem ateljeju

O. Seydl, Ljubljana.

Stritarjeva ulica št. 7.

Kupujte razno manufakturno in galanterijsko blago vedno le pri

„Prvi gorenjski razpošiljalnici“ Ivan Savnik, Kranj

ki prodaja dobro in trpežno blago po najnižjih cenah.